

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАРАЗІНСЬКІ ЧИТАННЯ: ЛЮДИНА. МОВА. КОМУНІКАЦІЯ

Тези доповідей
XVII наукової конференції
з міжнародною участю

2 лютого 2018 року

Харків 2018

УДК 81 (082)

ББК 81я43

К 22

Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(протокол № 1 від 19 січня 2018 р.)

Організаційний комітет конференції:

В.Г. Пасинок, доктор педагогічних наук, професор (голова)

Н.А. Оніщенко, кандидат філологічних наук, доцент (заступник голови)

І.С. Шевченко, доктор філологічних наук, професор

В.О. Самохіна, доктор філологічних наук, професор

В.П. Кривенко, кандидат філологічних наук, доцент

О.В. Ребрій, доктор філологічних наук, доцент

С.К. Криворучко, доктор філологічних наук, професор

О.О. Чорновол-Ткаченко, кандидат філологічних наук, доцент

С.А. Віротченко, кандидат філологічних наук, доцент

П.Т. Гусєва, кандидат філологічних наук, доцент

С.Г. Мащенко, доцент

В.С. Барило, А.С. Медведенко, А.О. Пірог (секретарі)

Адреса оргкомітету:

61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,

факультет іноземних мов, тел. (057) 707-53-43

Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація. : Тези доповідей
К 22 XVII наукової конференції з міжнародною участю. – Х. : ХНУ імені
В.Н. Каразіна, 2018. – 197 с.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам іноземної
філології, методики викладання іноземних мов, перекладу, міжкультурної
комунікації, літературознавства.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів
філологічних спеціальностей.

УДК 81 (082)

ББК 81я43

ISBN 978-966-285-458-9

© Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна, 2018

© І.М. Дончик, макет обкладинки, 2018

що: по-перше, калькуляції не потребують багатого словникового запасу та знання складної граматики, по-друге, метод повтору завжди працює швидко на кінцевий результат (мозок не прогавить те, що капає увесь час), по-третє, успіх завжди породжує успіх, а для першого маленького успіху вкрай потрібно викладати інформацію за схемами, які оптимізують знання цієї інформації, за схемами, які формують не прийоми, а навички, тобто не *знати* інформацію, а *вміти* на все життя. І насправді сама потужна фінансова піраміда – це освіта. І байдуже, що із бюджету навіть у розвинутих країнах на освіту іде 6%, існує багато методик придбати знання в обмежений час, а знання – це єдиний товар, який неможливо купити ні за які гроші, а продати можна досить дорого.

ОЦІННА МОВЛЕННЄВА СТРАТЕГІЯ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ

Кабірі М.Х. (Харків)

Об'єктом нашого дослідження є стратегія самопрезентації, яку ми кваліфікуємо як локальну стратегію англomовного дискурсу [3]. На цьому етапі аналізу у фокусі уваги перебувають мовленнєві стратегії цієї локальної стратегії, а саме було виявлено *метамовленнєву* [4] та *інформативну* стратегії самопрезентації.

Аналіз фактичного матеріалу засвідчує наявність ще однієї мовленнєвої стратегії – *оцінної*. У цьому зв'язку виникає необхідність виявлення теоретичних засад визначення цієї мовленнєвої стратегії.

Висловлення, що реалізують іллокутивну мету вираження оцінки, ми трактуємо як МА-експресиви. У класифікації Дж. Сьорля надано визначення МА-експресивів, згідно якого іллокутивна мета цього класу полягає у висловленні мовцем психологічного стану, за умови його щирості відносно певного стану речей, визначеного в межах пропозиційного змісту [5].

Однак, О.М. Вольф, розвиваючи це положення та пропонуючи ширше трактування, стверджує, що оцінні висловлення підпадають під визначення МА-експресивів. Вчена висловлює думку, що, якщо розглядати оцінні структури, які реально існують в мові, з'являється можливість говорити про оцінку (яку ще можна назвати кваліфікацією) в широкому сенсі цього слова; оцінку, що корелює з уявленням суб'єкта оцінки про відношення певного предмету/події до загальноприйнятого «стану речей» і про оцінку в рамках критерію «добре/погано» [2].

Виходячи з викладеного, О.М. Вольф дає визначення МА-експресивам як таким оцінним висловленням суб'єкта-мовця, які в якості іллокутивної мети мають вираження певного емоційного стану суб'єкта-мовця та/або справлення емоційного враження на адресата, яке ґрунтуватиметься на схваленні/осудженні в широкому сенсі [2].

Серед МА-експресивів виокремлено (за прагмасемантичним критерієм) експресиви негативної емотивності [1], що дає підстави припускати наявність також експресивів позитивної емотивності.

Таким чином, можна дійти висновку, що оцінна мовленнєва стратегія самопрезентації реалізується за посередництвом МА-експресивів та охоплює два різновиди – *позитивну* (експресиви позитивної емоційності) та *негативну* (експресиви негативної емоційності).

Література

1. Биценко Т.О. Історична динаміка експресивів негативної емоційності в англомовному дискурсі XVI–XX ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Т.О. Биценко. – Харків, 2004. – 20 с.
2. Вольф Е.М. Функциональная семантика оценки / Е.М. Вольф – М. : «Едиториал УРСС», 2002. – 280 с.
3. Кабірі М.Х. Загальна характеристика та типологія самопрезентем / М.Х. Кабірі // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2013. – № 1051. – С. 123–127.
4. Кабірі М.Х. Самопредставлення як метамовленнєвий різновид стратегії самопрезентації в англомовному дискурсі / М.Х. Кабірі // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, 2015. – Вип. 81. – С. 93–99.
5. Серль Дж.Р. Классификация иллокутивных актов / Дж.Р. Серль // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1986. – Вып. 17. Теория речевых актов. – С. 170–195.

ВПЛИВ ІДЕОЛОГІЇ НА ПЕРЕКЛАД (на прикладі російських та українських перекладів Роберта Бернза)

Кальниченко О.А., Зарубіна З.В. (Харків)

Об'єктом дослідження є вплив ідеологічних поглядів у суспільстві на стратегії перекладу, а предметом виступають пропуски, зміни і доповнення усякого виду – тактичні засоби реалізації певної стратегії перекладу – в різних українських і російських перекладах поетичних творів шотландського поета XVIII ст. Роберта Бернза. З усіх чинників, наявних у цільовій культурі, два є вкрай необхідні для формування створюваної перекладачем репутації літературного твору. Одним з них є ідеологія перекладача – чи добровільно прийнята чи нав'язана внаслідок тиску тієї чи іншої форми патронажу. Іншим чинником є поетика, що домінує в цільовій літературі. Перекладацькі стратегії визначаються нормами перекладу, яким перекладачі згідно зі своїм габітусом можуть або слідувати або ні, тобто вони можуть підкорятися або не підкорятися тискам та обмеженням ідеології та поетики, що діють у певній системі, позаяк завжди існує можливість для перекладачів підривати панівні ідеологію та поетику. Особливо важливі тут початкові норми, які визначають

Дужик Н.С. МОВНА СТРАТЕГІЯ ТАКТОВНОСТІ У ДІЛОВОМУ СПІЛКУВАННІ (на прикладі англомовних джерел)	48
Єнікєєв Д.С. ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНИХ ПРИЗВИСК ДОНАЛЬДА ТРАМПА	50
Єфименко В.А. ІНТЕРМОДАЛЬНА КОГЕЗІЯ В ЦИФРОВИХ КАЗКОВИХ НАРАТИВАХ	51
Івахненко А.О. ПЕРЕКЛАД ЛІТЕРАТУРИ ПОСТМОДЕРНУ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ (на прикладі творів Чака Паланіка)	53
Івченко Н.С. КОМІЧНА ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ОНІМА	54
Ізотова Л.І., Касьянова В.Г. ОПТИМІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У СТУДЕНТІВ ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	56
Кабірі М.Х. ОЦІННА МОВЛЕННЄВА СТРАТЕГІЯ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ	58
Кальниченко О.А., Зарубіна З.В. ВПЛИВ ІДЕОЛОГІЇ НА ПЕРЕКЛАД (на прикладі російських та українських перекладів Роберта Бернза)	59
Кальниченко О.А., Кальниченко Н.М. ОПОСЕРЕДКОВАНІЙ ПЕРЕКЛАД В УКРАЇНІ В 1920 – 1930-І РОКИ	61
Калюжная А.Б. ОСОБЕННОСТИ ОБЪЕКТИВАЦИИ ОЦЕНКИ КОНЦЕПТА <i>ПРЕСТУПЛЕНИЕ</i>	62